

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.пс.н. Ирина Зиновиева

по конкурса за доцент по професионално направление
3.2 Психология (Психология в детска и юношеска възраст),
обявен от Софийския университет „Св. Климент Охридски“
в ДВ, бр. 65 от 16.08.2019

Основание за изготвяне на становището: заповед РД 38-605/11.10.2019 на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“.

1. Общи положения

Двама кандидати са подали документи за участие в конкурса: гл. ас. д-р Камелия Дончева Ханчева от СУ „Св. Климент Охридски“ и гл. ас. д-р Манол Николов Манолов от Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“.

Кандидатът гл. ас. д-р Камелия Ханчева е представила документи, от които се вижда, че е доктор по психология от 01.10.2013, направление 3.2 Психология (възрастова и педагогическа), защитена в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ с дисертация на тема „Защитни механизми и стратегии за справяне на родителите и адаптивно функциониране на детето“. Д-р Ханчева е била асистент към катедра Обща, експериментална и генетична психология, специалност Психология, Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (1999 – 2005), от 2005 г. до днес е главен асистент в същата катедра. Преподава 15 курса в бакалавърска и в три магистърски програми в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, на български и на английски език – всички в областта на обявения конкурс. В периода 2013 – 2018 е била и хоноруван преподавател в Международен психоаналитичен университет – Берлин, (IPU-Berlin), Германия, където води курсове по Психология на развитието и Социална травма към магистърски програми.

Кандидатът гл. ас. д-р Манол Манолов е представил документи, от които се вижда, че е доктор по социална психология с дисертация на тема „Интеракционни модели за редуциране на социалната изолация на нестандартни групи“, защитена на 28 юни 2018 г. във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методи“. Академичната кариера на д-р Манолов включва асистент от февр. 2017 г. – до юли 2019 г. и главен асистент от

юли 2019 г. до днес във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“. Заемал е и редица други длъжности в различни институции, които нямат отношение към настоящия конкурс.

С това и двамата кандидати изпълняват условията за участие в конкурса от гледна точка на стаж и наличие на докторска степен, в съответствие със ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“, чл. 105, (1) т. 1 и т. 2. Прави впечатление, обаче, че академичният стаж на д-р Ханчева е много по-голям (над 19 години) от този на д-р Манолов (2 г. и 9 мес.), като тя има и международен опит в преподаването на дисциплини от областта на настоящия конкурс.

2. Хабилитационен труд

Кандидатът гл. ас. д-р Камелия Ханчева е представила хабилитационен труд под формата на монография с название „Ментализация и ранни етапи на социо-емоционално развитие“. Този труд изпълнява всички изисквания за монография и напълно съвпада с тематиката на обявения конкурс, с което кандидатът гл. ас. д-р Камелия Ханчева изпълнява изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“, чл. 105, (1) т. 3. , която гласи, че кандидатите следва да „са представили публикуван монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания в областта на конкурса ....., които да не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен "доктор".“

Гл. ас. д-р Манолов е представил хабилитационен труд на тема „Автодискриминацията“. Въпреки че по формални критерии, това не противоречи на дефиницията за монографичен труд (наличие на повече от 100 страници и научно рецензиране), при подробен преглед на текста става ясно, че този текст не отговаря на темата на конкурса. Това е труд в областта на социалната и етнопсихологията. Голяма част от анализа в този труд се основава на текстове на автори от Възраждането (напр. Захари Стоянов), както и на исторически бележки върху процеса на социализацията на българския народ по времето на приемане на християнството и създаването на славянската писменост, представите на чуждите народи за българите в Средновековието. Очевидно, тази тематика, няма нищо общо с конкурса по психология в детска и

юношеска възраст. Следователно, този труд не представлява хабилитационен труд в областта на конкурса.

Ще разгледам възможностите за „равностойни публикации в специализирани научни издания в областта на конкурса“. В публикациите, представени за конкурса, се съдържат още два монографични труда. За единия е представен протокол за разделение на авторството, в който е казано, че кандидатът д-р Манолов е автор на половината от този труд. Тази част покрива изискваните по закон 100 страници, за да се признае за монография по формални критерии, но не става ясно кои части принадлежат на д-р Манолов, за да бъдат анализирани. При втората съвместна монография главите са ясно разграничени, но те не представляват цялостен завършен труд по темата на конкурса, нещо повече, в глава четвърта изрично (още в заглавието) е посочено, че става въпрос за „младежите (20-25 години)“. По този начин, тази монография също не изпълнява изискването на гореспомената част от Правилника на СУ „Св. Климент Охридски“ за заемане на академични длъжности.

Останалите представени за конкурса трудове не дават възможност да се намерят други публикации в специализирани научни издания, които да са равностойни на монография по темата на конкурса.

От казаното става ясно, кандидатът гл. ас. д-р Манол Манолов не изпълнява изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“, чл. 105, (1) т. 3, която гласи, че кандидатите следва да „са представили публикуван монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания в областта на конкурса ..., които да не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен "доктор".“

С това на практика кандидатът не може да продължи участието си в конкурса. От уважение към труда на колегата, обаче, ще опиша и неговата кандидатура в детайли.

3. Изпълнение на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“

Сведения за кандидата гл. ас. д-р Камелия Ханчева

Гл. ас. д-р Камелия Ханчева е представила справка с доказателствен материал към нея, от която се вижда, че е изпълнила минималните национални изисквания съгласно с Правилника за прилагане на ЗРАСРБ (изменение и допълнение ДВ бр. 15 от 19.02.2019

г., таблица 1, Област 3. Социални, стопански и правни науки, 3.2. Психология). По конкретно: за група А, Б и В, съответно показател 1, показател 2, показател 3 е събрала необходимите 150 точки, защото притежава степента „доктор“ (50 т.) и е представила хабилитационен труд (100 т.).

Изискването за публикации за доцент според група Г (П4 до П10) от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ е кандидатът да е събрал най-малко 200 точки. Според представената справка кандидатът има 217,6 т., изчислени коректно. По силата на същия Правилник, от кандидата за доцент се изискват и 50 т. от цитирания. Гл. ас. д-р Камелия Ханчева е представила справки за 3 цитирания в SCOPUS, от които събира 45 т., както и две цитирания в монография, като общо за цитирания има 65 т. Моята проверка потвърди цитиранията, за които кандидатът претендира.

Сведения за кандидата гл. ас. д-р Манол Манолов

Гл. ас. д-р Манолов за група А, Б и В, съответно показател 1, показател 2, показател 3 е събрал необходимите 50 точки, защото притежава степента „доктор“, но представеният хабилитационен труд отговаря на изискванията на закона, но не отговаря на изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. Дали кандидатът отговаря на минималните национални изисквания по този пункт е спорен въпрос.

По показателите от група Г (П4 до П10) от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ кандидатът претендира да е събрал 257,5 точки. В своята самооценка по тези показатели, съставляващи минималните национални изисквания по ЗРАСРБ, д-р Манолов е заявил две статии като индексирани в Web of Science. При справка в Web of Science, която направих за целите на конкурса, името на Манол Николов Манолов не се появява. Причината е, че списанието Psychology на он-лайн издателството Scientific Research, An Academic Publisher не е индексирано в Web of Science, както се вижда от собствената му страница <https://www.scirp.org/journal/PSYCH/>. Там са изброени базите данни, в които това списание е индексирано: не фигурират нито Web of Science, нито SCOPUS. По тези причини, гл.ас. д-р Манолов не може да получи **30/n** точки за двете статии (една самостоятелна и една в съавторство с трима колеги) в съответното списание, а **10/n** като за двойно рецензирано списание. Цитирането в същото списание получава по 5, а не 15 точки. При преизчисляване на точките по показател Г коректният брой точки е 232,5, с което изискванията на закона по тази част са покрити.

Справката по показател Д за цитиранията на гл. ас. д-р Манолов има грешка - първото цитиране се повтаря два пъти, като в първия случай се искат 15 т., а във втория – 5. Правилното изчисление е 5 т., поради това че цитирането е в списанието Psychology, което беше обсъдено по-горе. Коректното изчисление е 55 т. от цитирания, което е достатъчно от гл. т. на закона.

4. Публикации

В пълната справка за научните трудове на гл. ас. д-р Камелия Ханчева са описани общо 32 научни труда, от които една самостоятелна монография, втора самостоятелна монография, която представлява публикувана докторска дисертация, пет глави от книги в колективна монография, издадена в престижното международно издателство Routledge. На тази колективна монография гл. ас. д-р Камелия Ханчева е един от редакторите, което е забележително постижение. Други 15 статии, студии и доклади (в списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томове) и 8 публикувани резюмета от участия в конгреси и конференции завършват пълния списък на публикациите, без да се броят редакциите на преводи. Само четири от тях не са директно в рамките на тематиката на обявения конкурс. Голяма част от тези публикации са на английски език, в престижни издания.

За обявения конкурс д-р Ханчева е представила 14 публикации: една монография (хабилитационен труд), втора монография, която представлява публикувана докторска дисертация, четири глави от книги в колективни монографии, издадени в престижното международно издателство Routledge, както и 8 статии, студии и доклади в списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томове. С изключение на четири, всички останали от тези публикации попадат директно в областта на обявения конкурс.

В пълната справка за научните трудове на гл. ас. д-р Манол Манолов са посочени една самостоятелна монография, две монографии в съавторство и 19 други публикации, в които влизат статии, глави от книги и участия в конференции, без за част от последните да е ясно дали има публикуван текст. Има публикации на английски език, две от тях (една самостоятелна и една в съавторство) са в международното списание Psychology.

За участие в конкурса гл. ас. д-р Манол Манолов е представил 8 публикации, за които претендира, че са една самостоятелна монография, две монографии в съавторство, 4 статии и една част от книга. При запознаване в дълбочина с текстовете, става ясно, че

че само част от представените от него текстове съдържат изследвания в областта на конкурса - Психология в детска и юношеска възраст.

5. Научно-изследователска дейност и научни приноси

Научна работа на гл. ас. д-р Камелия Ханчева

Научни приноси

Теоретични приноси: В основния монографичен труд са представени психоаналитичните идеи за детска възраст. Проследени са историческите корени на съвременните теоретични концептуализации на детското развитие, съчетаващи идеите на психоанализата на отношенията, теория на привързаността и когнитивната невронаука. Синтез на идеи основаващ се на богат исторически преглед разкрива добро познаване на съвременните достижения, коректност в изложените връзки между различните парадигми, критичност при анализа и обосноваване на слабостите в обяснителните възможности на всяка от представените теории. Този обзор контекстуализира изложената нова парадигма – теорията за ментализацията – и я извежда като теоретична рамка с голям обяснителен и приложен потенциал. Синтезът и взаимното обогатяване на идеи води до по-добра обяснителна стойност на предлаганите съвременни модели на ранното развитие. Специфичен принос е интегрирането на западната психоаналитична традиция с идеите на руската школа и особено на културно-историческата теория на Лев Виготски в теоретичен подход за разбиране на психичното развитие като сложен процес на вътрепсихична динамика вписан в културно-историческите процеси.

Приложение на науката в изследователската и консултативната практика: Първо по отношение на научно-изследователската работа се проблематизира и предлага креативно решение на въпроса за превода на психоаналитичните понятия в психометрични конструкти – една доста трудна задача. Второ, адаптирана е за български условия адекватна методология и са разработени модели на изследване на консултативно-терапевтичния процес. Направени са пилотни изследвания за оценка на ефективността на въздействия на програми с широко социално значение (ранно детско развитие и превенция на проблеми в рискови групи и общности).

Работа по актуални проблеми на съвременното: Въведена е идеята за социалната травма като дискурс на равнище индивид, семейство и общество. Част от

психопатологията в ранното развитие, поведенческите проблеми в юношеството, насилието в семейството и девиации от социален порядък са анализирани във връзка със социално-историческите процеси. Двойният фокус – върху травмата и психичното развитие, съчетана с трансгенерационен подход прави възможно контекстуализирането на проблемите на развитието в семейната система в по-широката общност. Прилагане на познанието за травма към актуални проблеми като миграция, интеграция на деца и юноши с различен социо-културен статус предлага решения, основаващи се на сериозни научно-изследователски проучвания и данни.

Проекти

Д-р Камелия Ханчева е активен участник в научни проекти. Тя е член на екипа на девет проекта: два международни в пан-европейски мрежи за изследвания върху 1) подкрепа на семейството и 2) третиране на юноши и млади хора с ментални отклонения – и двата в рамките на престижната програма European Cooperation in Science and Technology (COST) на Европейската комисия, три в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и други четири в International Psychoanalytic University – Berlin, изпълнени с финансиране от Германския фонд за академичен обмен.

Научно-изследователската дейност на гл. ас. д-р Манол Манолов

Научни приноси

Не успях да открия научни приноси на кандидата в областта на конкурса. Но неговите основни интереси са в областта на социалната психология.

Проекти

Д-р Манолов е координатор проект за млади учени и пост-докторанти по ФНИ на тема “Концептуализация на формите на социално унаследяване при децата от 3 до 8 годишна възраст“. Той има и други проекти с деца, но няма данни те да са с научен характер.

Плагиатство

В работите на нито един от двамата кандидати не са забелязани елементи на плагиатство.

6. Преподавателска дейност

Кандидатът гл. ас. д-р Камелия Ханчева има голяма по обем и съдържание преподавателска дейност, в която основен елемент са университетските курсове в областта на детската психология. Тя преподава редица курсове в СУ „Св. Климент Охридски“ в бакалавърска и магистърска степен на обучение, в това число и на английски език, голямата част от тях самостоятелни лекционни курсове. Има четиригодишен опит и като преподавател в чужбина – хоноруван преподавател в Международен психоаналитичен университет – Берлин, (IPU-Berlin), Германия, където води курсове по Психология на развитието и Социална травма към магистърски програми. Всички тези курсове са в областта на настоящия конкурс. Отзивите за нейната преподавателска работа са положителни, от обратната връзка, която студентите дават за преподавателите, е известно, че студентите смятат гл. ас. д-р Камелия Ханчева за интересен преподавател, отличаващ се с огромен опит, включително в практиката, от който те научават много.

Кандидатът гл. ас. д-р Манол Манолов има минимално необходимия академичен стаж, провеждал е упражнения и семинарни занятия на студенти по детска и юношеска психология. Цялата останала академична преподавателска дейност е извън темата на конкурса. Този преподавателски опит не е достатъчен, за да покрие 15 университетски курса, предимно лекционни, на български и на английски език, за които е обявен настоящият конкурс. Освен това, този кандидат няма опит в преподаване на английски език.

Заключение

Гл. ас. д-р Камелия Дончева Ханчева отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ и правилниците за неговото приложение както в страната, така и в СУ. Тя има многогодишен стаж в престижна академична институция, създавала е и е водила от години част от лекционните курсове, които са предмет на настоящия конкурс. Научната ѝ работа се отличава със задълбоченост и последователност, работите ѝ са видими за международната общност, има забележителни постижения, включително и редакторство на сборник на автори от различни страни, издаден от престижното международно издателство Routledge. Участник е в многобройни научни проекти, включително и международни, два от тях финансирани от Европейската комисия. Това е един

перспективен и утвърден учен, интересен и уважаван преподавател, отзивчив и отговорен колега.

Всичко това ми дава основания да подкрепя кандидатурата на гл. ас. д-р Камелия Дончева Ханчева за доцент по професионално направление 3.2 Психология (Психология в детска и юношеска възраст), в Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Гл. ас. д-р Манол Николов Манолов не отговаря на изискването за представяне на хабилитационен труд в областта на конкурса или на други равностойни публикации в тази област. Няма и необходимия опит за преподаване на лекционни курсове в областта на обявения конкурс. По тази причина той не е подходящ кандидат по обявения конкурс за доцент по психология (психология в детска и юношеска възраст) в Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

София,
19 декември 2019 г.

Член на научното жури:
(проф. д.пс.н. Ирина Зиновиева)